

Propojení evropského trhu s elektřinou má i své stinné stránky

ET epochtimes.cz/2024/12/19/propojzeni-evropskeho-trhu-s-elektřinou-ma-i-sve-stinne-stranky

19. prosince 2024

Ekonomika

Ani na moři nefouká každý den. Nedávné bezvětří v Německu vyvolalo skokové navýšení cen nejen u našich sousedů, ale i ve Švédsku a Norsku.
(CreativeNature_nl / envato)

Ondřej Horecký

19. 12. 2024

Analytický komentář

Evropská komise se snaží pohánět státy a jejich provozovatele přenosových soustav k vyššímu propojení elektrických sítí se svými sousedy. Konečným cílem je mít evropskou rozvodnou síť kompletně propojenou napříč celým kontinentem, kde elektřina může volně proudit sem a tam. Tím má vzniknout jeden velký trh s elektřinou, stejně jako u jiných komodit.

Podle Akčního plánu EU pro rozvodnou síť, který byl představen koncem listopadu 2023, je třeba modernizaci elektrických sítí v bloku urychlit, což má spolknout do roku 2030 cca 584 miliard EUR. Pro Evropskou komisi (EK) je propojení a modernizace energetických sítí „klíčem k zelené tranzici“ a také předpokladem k většímu zapojení obnovitelných zdrojů jako solární a větrné elektrárny. Do roku 2030 chce mít komise 42,5 % podíl obnovitelné energie na výrobě elektřiny.

Podle EK propojená elektrická síť zvyšuje odolnost proti výkyvům nastávajícím v době přírodních katastrof nebo válečných konfliktů jako je ten na Ukrajině. Přeshraniční toky elektřiny prý odlehčí od

přetížení a umožní větší flexibilitu při řízení nabídky a poptávky.

Propojení národních soustav se sousedy má také zmírnit dopady výkyvů výroby z obnovitelných zdrojů, které ze své podstaty dodávají elektřinu přerušovaně. V dobách vysokého výkonu z obnovitelných zdrojů je zamýšleno přebytečnou elektřinu vyvážet do sousedních zemí, místo aby se vyplývala nebo prodala za negativní cenu – jevu, který nastává kvůli rostoucímu podílu obnovitelných zdrojů.

Světová banka v jednom ze svých dokumentů uvádí, že usnadněním přeshraničního obchodu s elektřinou lze snížit celkové systémové náklady.

„Studie naznačují, že neomezený obchod s elektřinou by mohl regionům přinést značné roční úspory díky optimalizaci využití stávající výrobní kapacity a snížení potřeby nákladné výroby rezerv,“ stojí ve zprávě.

Zdálo by se, že přínosy jsou samá pozitiva...

Zdražujete nám elektřinu

Odvracenou stranu jednotného trhu ovšem ukázala nedávná situace z Německa. Server Novinky.cz tento týden přinesl zprávu, že Švédsko a Norsko si stěžovalo na Němce, že jim zdražují elektřinu. Jak je to možné? Všechny tyto země jsou elektricky propojené, v tomto případě podmořskými kabely.

Německo zažilo kolem poloviny prosince další období tzv. dunkelflaute, neboli období bez větru a slunce, což znamená, že obnovitelné zdroje vyráběly minimální objem elektřiny. To by nebyl problém, kdyby si Němci nezavřeli všechny jaderné elektrárny a k tomu postupně neutlumovali i výrobu elektřiny z uhlí.

Náhly nedostatek komodity na trhu přiměl zemi nejenom spustit všechny dostupné zdroje bez ohledu na to, zda jsou ekologické nebo ne, zároveň také musela rychle začít nakupovat od všech svých sousedů, včetně Česka. Za burzovní ceny ve výši stovek eur za megawatthodinu se to našim uhelným elektrárnám více než vyplatilo. Německých domácností s dlouhodobými kontrakty se šokový nárůst cen nijak nedotknul, ale některé místní továrny musely ve špičkách omezit výrobu.

Skok pocítili i v jižním Švédsku a Norsku, kde posílali svou elektřinu za velmi atraktivní ceny do Německa, což však vyvolalo její nedostatek na domácím trhu a stoupající ceny. „Když vítr nefouká, s tímto neúspěšným systémem výroby elektřiny budeme mít vysoké ceny. To je důsledek odstavení jaderných elektráren,“ citoval německý časopis Bild švédskou ministryni energetiky, obchodu a průmyslu Ebbu Buschovou.

Buschová se domnívá, že kdyby si Německo své elektrárny nechalo, nemuselo k takovým situacím docházet. „Přístup k těmto základním elektrárnám by zvýšil přenosovou kapacitu z Německa do dalších cenových oblastí elektřiny v Evropě, což by snížilo ceny pro nás všechny,“ řekla Buschová s tím, že Němci mají právo rozhodovat si o svých národních záležitostech, nicméně to má dopad na konkurenceschopnost jich samotných i celé EU.

Na jaře 2024 nechala německá vláda odstavit více než čtyři gigawatty hnědouhelných a černouhelných elektráren a loni v dubnu Německo vyřadilo z provozu poslední tři tamní jaderné elektrárny.

Norové zvažují omezení vývozu

Norský ministr energetiky Terje Aasland okomentoval rostoucí ceny poněkud ostřeji. „Je to pos..ná situace,“ uvedl minulý týden pro Financial Times, kdy ceny v Norsku vyskočily na šestinásobek průměru EU a dosáhly patnáctiletého maxima.

V zemi, stejně jako v Německu, nefoukalo, přesto Norové posílali elektřinu do Německa dále, což zvýšilo hladinu cen v některých oblastech země. Skandinávský stát, který není v EU, vyrábí elektřinu primárně z vodních elektráren, ovšem asi 10% podíl má i větrná energie.

Otázka vývozu elektřiny je v Norsku horkým tématem již několik let. Rostoucí ceny elektřiny nastolují otázku omezení jejího exportu. Zatímco koaliční Norská strana práce chce propojení s Dánskem zrušit úplně, její menší partner Strana středu volá po vyjednání nových podmínek s Velkou Británií a Německem.

Oběť jednotnému trhu

Podle experta na přenosovou soustavu Karla Noháče z Katedry elektroenergetiky Západočeské univerzity jsou situace jako ty, které teď zažilo Norsko nebo Švédsko, přirozenými bolístkami společného trhu. „To je ten stejný problém, jako když se propojí zemědělství. Pak se nemůžeme divit, že se někde budou prodávat jablka zbytečně drahá a jinde bude jejich cena likvidační pro pěstování v dané oblasti.“

„Stejný problém nastane tady, že výstavba elektráren přestane být v některých oblastech rentabilní a současně tam, kde se paradoxně elektřina vyrábí levně, tam bude dražší,“ uvedl pro Epoch Times

Příklady jako ten z Norska nebo Švédska poukazují i na odvrácenou stranu společného trhu s elektřinou. Zbavení se národní soběstačnosti a kontroly nad trhem ve prospěch momentální ekonomické výhodnosti se zkrátka může vymstít a v případě dnes tak kritické komodity, jakou elektřina je, je ve hře daleko více než když dojde k předražení nebo dočasné nedostupnosti jablek.

Pokud by došlo k rozsáhlejšímu problému na kontinentu, ať už způsobeného přírodou nebo člověkem, každý stát bude nejdříve uspokojovat energetické potřeby vlastního národa. Ti, kdo se nemusí spoléhat na dovozy, pak budou v takových situacích ve výhodě. Ti ostatní se pak budou muset spolehnout na solidárnost svých přebytkových sousedů, budou-li takoví k dispozici.

SOUVISEJÍCÍ TÉMATA

[energetika](#) [elektřina](#)

SOUVISEJÍCÍ ČLÁNKY

[Německo odstavilo 15 uhelných elektráren. Nahradit je mají obnovitelné zdroje](#)

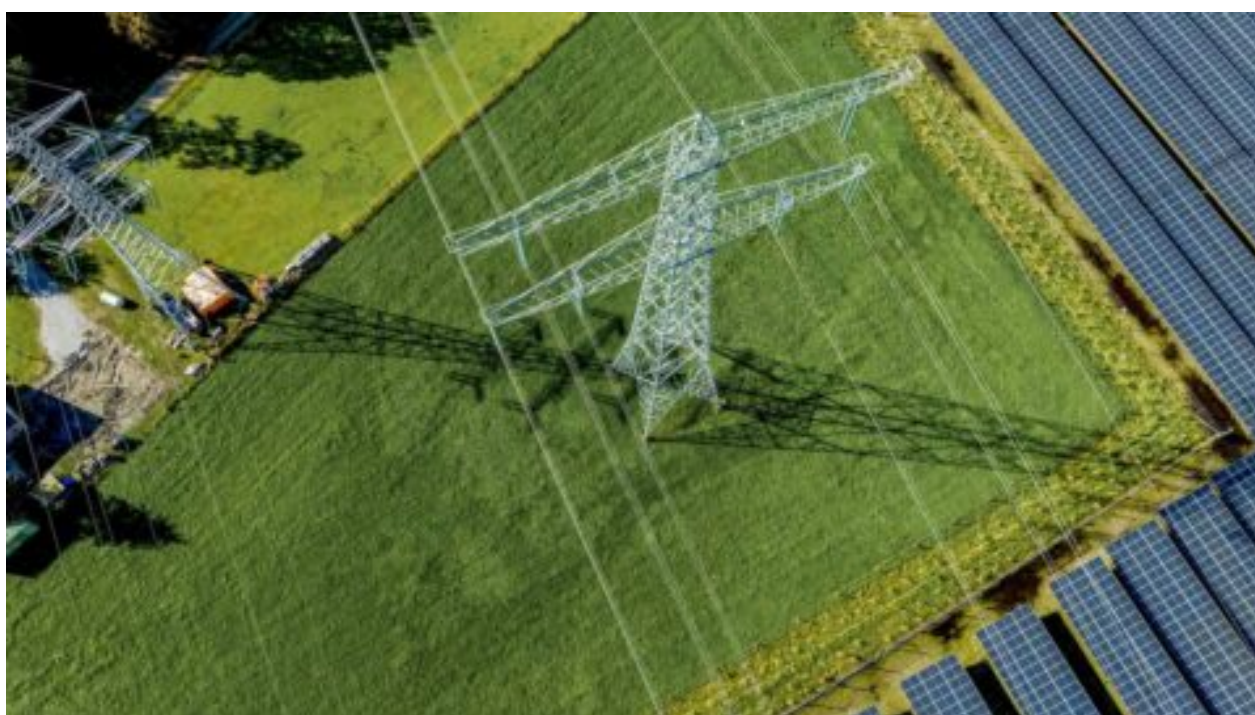
[Ondřej Horecký](#)

[Soláry nestíhají, vypněte pračky. Dopadneme stejně jako Australané?](#)

[Ondřej Horecký](#)

[Exkluzivní rozhovor: Expert na elektrizační soustavu vysvětluje, jak nás zasáhne rozvoj solárních zdrojů](#)

[Ondřej Horecký](#)

Transformátory mohou zpomalit přechod na zelenou energetiku v EU. U nás problém nemáme, ale...

Ondřej Horecký

PŘEČTĚTE SI TAKÉ

[Propojení evropského trhu s elektřinou má i své stinné stránky.](#)

Evropská komise se snaží pohánět státy a jejich provozovatele přenosových soustav k vyššímu propojení elektrických sítí se svými sousedy. Tím má vzniknout jeden velký trh s elektřinou. Má své výhody, ale také nevýhody.

Kteří kandidáti se uchází o křeslo za zesnulého senátora Krause? Brno dnes rozhodlo o registracích

Do vesmíru a ještě dál. Družice pětice českých středoškoláků vyletí na raketě SpaceX již zítra

Ukrajina chce mír, ale potřebuje záruky a jednotu EU a USA, řekl Zelenskyj

USA a Čína podepsaly aktualizovaný vědeckotechnický pakt

Brazilský parlament schválil zákaz mobilů na základních a středních školách

[Vše, co potřebujete vědět o skrytých zdravotních účincích kakaa](#)

[Přehled vánočních pohádek a filmů na televizních obrazovkách](#)

Epoch sdílení

Nejčtenější články

[Ústavní soud rozhodl o protiprávnosti převzetí české vodárny francouzským koncernem Veolia](#)

[Energeticky náročný průmysl se ohrazuje proti klimatickému plánu vlády](#)

[Základka 8 let, střední povinně 2. O čem je reforma školství, kterou připravuje poslankyně Zajíčková?](#)

[Ministr Válek byl hospitalizován, ruší svůj program do konce týdne](#)

[Fotograf pořizuje úchvatné portréty ohrožených zvířat: Plavající lední medvědi, podivná sajga tatarská, tygři bengálští a další](#)

Vybrané články

[Americká vláda buduje globální systém, který rozpozná manipulaci s počasím a klimatem](#)

[Evropský průmysl se hroutí, a vy přešlapujete. Evropští oceláři volají po okamžité akci](#)

[Německem zmitá skandál kolem miliardových podvodů s emisními povolenkami. Účet zaplatili řidiči](#)

Bílý dům o tajemných dronech: Mnohé z nich jsou legálně provozovaná pilotovaná letadla. FBI pátrá dál

Zahraniční výbor sněmovny podpořil Tchaj-wan, aby mohl vstoupit do OSN, WHO a Interpolu

Více článků